

Informacija o primjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda

U skladu sa Zakonom o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi, koji je Skupština Crne Gore usvojila 10. maja 2022. godine, Vlada Crne Gore je u junu 2022. godine donijela Odluku o privremenom ograničavanju marži u trgovinama na veliko na 5%, a u malim trgovinama na 7% za sljedeće proizvode: pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjska so (u daljem tekstu: Odluka). Donošenje ove odluke je imalo za cilj da doprinese otklanjanju štetnih posljedica inflacije, ograniči rast cijena osnovnih životnih namirnica i dovede do smanjenja inflatornih očekivanja.

Podaci o godišnjoj stopi inflacije u periodu od juna 2022. godine do maja 2023. godine (prikazani u Tabeli 1) ukazuju na opravdanost uvođenja mjera koje imaju za cilj uspostavljanje cjenovne stabilnosti i zaštitu životnog standarda građana. Godišnja stopa inflacije je u junu 2022. godine iznosila 13,5%, a prema poslednjim dostupnim podacima u maju 2023. godine je iznosila 8,4%.

Tabela 1

Godišnja stopa inflacije u Crnoj Gori

	Godišnja inflacija (CPI)
Jun 2022.	13,5%
Jul 2022.	14,9%
Avgust 2022.	15,0%
Septembar 2022.	16,0%
Oktober 2022.	16,8%
Novembar 2022.	17,5%
Decembar 2022.	17,2%
Januar 2023.	16,2%
Februar 2023.	15,1%
Mart 2023.	10,5%
April 2023.	8,6%
Maj 2023.	8,4%

Izvor: Monstat

Inflacija koja postoji danas je ključno izazvana eksternim šokovima i rezultat je djelovanja brojnih faktora, kao što su problemi nedovoljne ponude na globalnom nivou i

energetska kriza. Međutim za izrazito otvorenu crnogorsku ekonomiju veoma je važno da se na adekvatan način prati trenutna situacija i donose blagovremene mjere radi prilagođavanja novonastalnim okolnostima. Ministarstvo smatra da ključni faktori koji determinišu opšti porast cijena globalno, a kao što su rat u Ukrajini, prekidi lanaca snabdijevanja, posljedice COVID-19 pandemije i rastuća neizvjesnot, djeluju i dalje i uz kombinaciju sa domaćim faktorima i rastom agregatne tražnje utiču na kreiranje inflatornih očekivanja i kreiraju određeni inflatorni pritisak.

Uočavamo da faktori koji su djelovali u junu 2022. godine, kada je Vlada donijela Odluku, djeluju i dalje, pa stoga smatramo da je potrebno posvetiti posebnu pažnju kako bi se inflacija stavila pod kontrolu i zaštitila kupovna moć građana.

Na osnovu raspoloživih podataka Uprave za inspekcijske poslove i redovnih izvještaja i analiza Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma uočava se da postoji rast cijena nekih proizvoda koji su predmet praćenja i kontrole, međutim evidentno je da kod većine proizvoda kod kojih je na snazi ograničavanje trgovačkih marži došlo do smanjenja maloprodajnih cijena.

Analiza Ministarstva održivog razvoja i turizma pokazuje da je u periodu od juna 2022. godine do maja 2023. godine došlo do:

- smanjena cijene jestivog suncokretovog ulja po litru za prosječno 34,2%,
 - smanjenja cijene pšeničnog brašna po kilogramu za prosječno 14%,
 - smanjenja cijene šećera po kilogramu za prosječno 9%,
- dok je došlo do povećanja cijene kuhinjske soli po kilogramu za prosječno 9%, a usled rasta nabavne cijene ovog proizvoda za više od 30%.

Iz prethodno navedenog jasno se uočava da je ova odluka imala povoljno dejstvo na smanjenje cijena osnovnih životnih namirnica i da je u značajnoj mjeri zaštitila životni standard građana. Odluka je posebno doprinijela zaštiti standarda ekonomski najugroženijih kategorija u čijoj strukturi potrošnje osnovni prehrambeni proizvodi zauzimaju najveće relativno učešće.

Vlada Crne Gore je 3. avgusta 2022. godine na predlog Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma donijela Odluku o dopuni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i lista proizvoda, kao i dopunu odluke od 6. oktobra 2022. godine. Navedenim dopunama odluke se ograničava cijena peleta u prometu do najvišeg nivoa cijene u iznosima do 269,00 eura, po toni za lice registrovano za obavljanje djelatnosti proizvodnje peleta, kao i kad to lice vrši prodaju peleta na veliko, odnosno na malo, i do 320,00 eura, po toni u trgovini na malo, i srazmjerno određenje cijena peleta u pakovanjima manjim od jedne tone.

Polazeći od objektivnih potreba građana i privrede Crne Gore u prethodnom periodu, a imajući u vidu izraženu prosječnu inflaciju, neophodnost nabavke energenata i troškove njihove proizvodnje, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je prepoznalo da je bilo od posebnog značaja obezbijediti siguran i kontinuiran pristup energentima za sve građane.

Danas, stabilizacijom cijena na izvoznim tržištima smanjen je cjenovni pritisak i došlo je do značajnog smanjenja cijena u ovom sektoru. U ovom trenutku je maksimalno dozvoljena cijena peleta značajno veća od tržišne cijene u Crnoj Gori, pa prethodno donešena mjera nema stvarni značaj.

Na osnovu prethodno navedenog preporučuje se Vladi Crne Gore da u narednom periodu nastavi sa ograničavanjem maksimalnih marži u iznosima od 5% i 7% za sljedeće proizvode: pšenično bračno (tip 400 i 500), šećer, suncokretovo ulje i kuhinjska so. Primjena ove odluke je do sada pokazala odgovarajući stepen adekvatnosti, primjerenost trenutnoj ekonomskoj situaciji i bez ugrožavanja kontinuiteta snabdjevenosti dovela do značajnog smanjenja maloprodajnih cijena.

Takođe, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma predlaže Vladi Crne Gore da donese Odluku o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda, na način što će iz navedene odluke potrebno je brisati član 2a kojim se cijena peleta u prometu ograničava određivanjem najvišeg nivoa cijene. Budući da je prestalo djelovanje faktora koji su uslovljavali neophodno definisanje maksimalne prodajne cijene, Ministarstvo na ovaj način želi da se uspostavi u potpunosti slobodno formiranje cijene pelete, a u skladu sa najboljim međunarodnim praksama, politikom zaštite konkurencije i slobode privređivanja.

PREDLOG

Na osnovu člana 5 stav 5 Zakona o privremenim mjerama za ograničavanje cijena proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi ("Službeni list CG", broj 52/22), Vlada Crne Gore, na sjednici od __. juna 2023. godine, donijela je

ODLUKU O IZMJENI ODLUKE O PRIVREMENIM MJERAMA ZA OGRANIČAVANJE CIJENA PROIZVODA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA ŽIVOT I ZDRAVLJE LJUDI I LISTI PROIZVODA

Član 1

U Odluci o privremenim mjerama za ograničavanje cijene proizvoda od posebnog značaja za život i zdravlje ljudi i listi proizvoda („Službeni list CG“, br. 68/22, 90/22 i 114/22) član 2a briše se.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: _____
Podgorica, __. juna 2023. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik,
dr Dritan Abazović**